

TÜRI RAAMATUKOGU
2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	8
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	13
4	Kogude kujundamine	16
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	18
6	Raamatukogu turundus.....	29
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	30

1 Aasta lühikokkuvõte

2025. aastal tegutses Türi Raamatukogu seitsme struktuuriüksusena (Türi, Oisu, Laupa, Kabala, Kahala, Kärü ja Väätsa). Aasta keskmes oli kogukonda kaasav tegevus ning lugemishuvi hoidmine ja kasvatamine, eriti Eesti Raamatu Aasta raames.

Aasta jooksul korraldati mitmekesiseid kirjandus- ja kultuurisündmusi kogu vallas. Eesti Raamatu Aasta vaiba tikkimine tõi kokku eri põlvkondi ning sümboliseeris kogukonna ühist panust raamatukultuuri ajalukku. Laupa emakeelenädal toimus koostöös kooliga ning hõlmas konkursse, viktoriine ja kohtumist kirjanikuga. Jätkus laste suvelugemise programm, mis lõppes meeleoluka tänuüritusega ning pakkus rõõmu paljudele peredele. Lisaks toimusid kirjanduslikud mängud, kohtumised, perepäevad ja koostööüritused kohalike asutustega.

Oluliseks arenguks oli Kärü raamatukogu ruumide renoveerimine, mis parandas teenuse kvaliteeti ja lõi paremad võimalused sündmuste korraldamiseks. Türi valla raamatukogud liitusid ka MIRKO laenusplatvormiga, mille kasutus osutus prognoositust aktiivsemaks. Jätkus koostöö koolide, lasteaedade ja hoolekandeesutustega, viies raamatukogu teenused inimesteni ka väljaspool tavapäraseid ruume.

Eelarve kasvas võrreldes eelneva aastaga mõõdukalt, suurenesid nii tööjõu- kui ka investeeringukulud. Komplekteerimiskulud jäid samale tasemele. Projektirahastused võimaldasid ellu viia olulisi arendusi ja sündmusi.

Kuigi registreeritud lugejate ja külastuste arv mõnevõrra vähenes, kasvas laenutuste koguarv, mis näitab aktiivset lugemist ja sihitud tegevuste mõju. Jätkus kogude korrastamine ning aegunud ja kasutatust mitteleidva kirjanduse mahakandmine, et hoida fond ajakohane ja kvaliteetne.

Üleriigilises rahulolu-uuringus hinnati Türi valla raamatukogude teenust väga kõrgelt, eriti tunnustati personali professionaalsust ja sõbralikku teenindust.

2026. aasta eesmärkideks on teenuste kättesaadavuse parandamine (sh tagastuskastid ja raamatukapp), arengukava koostamine, lugemisprogrammide jätkamine ning kogude korrastustööde süvendamine.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Türi valla raamatukogud pakkusid 2025 aastal aktiivselt erinevaid kirjanduslikke ja kogukondlikke sündmusi.

- Eesti Raamatu Aasta vaiba tikkimine. Eesti Raamatu Aasta vaiba tikkimine ühendas paljusid kogukonnaliikmeid: tikkimas käidi asutuste kaupa, käisid väikesed koolijütsid ja juba auväärnes eas elanikud. Üheskoos tutvuti raamatu ajaloo ja sooviti tikkimise läbi endast maha jätta märk. Inimesed tajusid seda au, et neil on võimalik panustada Eesti Raamatu Aasta vaiba valmimisse.

- Tähistasime jaanuaris Laupa raamatukogu 95. sünnipäeva. Sel puhul kutsuti külla kolleegid, esinesid kooli näiteringi õpilased ja raamatukoguhoidjal oli ette valmistatud esitlus raamatukogu ajaloost.
- Laupa raamatukogu ja kooli koostööna korraldatud kevadine emakeelenädal Laupa Põhikooli õpilastele, mille raames toimusid ilu- ja õigekirjakonkurss ning kirjandusviktoriinid ning külas käis kirjanik Ilmar Tomusk;
- Türi valla laste suvelugemise lõpupidu Sarapuu-Mäe talus. 2025. aastal panime lastele suvelugemise innustamiseksvälja koostööpartneritelt (Tallinna Nukuteater, Tallinna Lennusadamalt, AHHA Keskuselt, muuseumitelt jne) saadud mitmeid toredaid auhindu ja priipääsmeid. Suvelugemise lõpus korraldasime vägeva grillipeo auhindade loosimisega. Kõik need tegevused kasvatavad aasta-aastalt meie lugemismängus osalevate laste hulka, samuti loetavate raamatute hulka.
- Kahala raamatukogu kevadine perepäev. Kahala raamatukogu viimane lastehommik korraldatakse traditsiooniliselt õues, kus toimuvad põnevad tegevused lastele. 2025. aastal korraldas raamatukoguhoidja koostöös kogukonnaliikmetega lastele põneva, raamatuteemalise aardejahi. Külas käis ka kiirabibrigaad oma tööd tutvustamas ja esmaabi võtteid näitamas
- Kirjanduslik orienteerumine Türi linnas. Raamatukoguhoidjad koostasid tutvustused Türi linnast pärit kultuuritegelaste ja kirjanike kohta, mis pandi koostöös TSKL-ga kultuuritegelaste lapseõlvekodude juurde. Kaardi abil pidid orienteerujad need punktid leidma. Üritus pakkus osalejatele palju põnevust ja ka liikumisrõõmu..
- Kabala ja Oisu raamatukogu osalemine Retla-Kabala kooli öökoolis, kuhu raamatukoguhoidjad kutsuti lastele raamatuteemalisi mängulisi ülesandeid ja töötubasid korraldama. Oli tore, et esmakordselt kutsus kool raamatukogu enda üritusel osalema ja see pani tundma, et raamatukogu on märgatud.
- Käru raamatukogu lugejaid külastas raadioajakirjanik Märt Treier. Kohtumine, mis pakkus inspireerivat kuulamis- ja arutelukogemust, tõi raamatukokku täiskasvanud huvilisi ka väljaspool tavapärast laenutustegevust. Sellised kohtumised toetavad lugemishuvi, mõtestatud vestlusi ning kinnitavad raamatukogu rolli kultuurilise kohtumispaigana.
- Väätša raamatukogu lugejatega kohtus tunnustatud noortekirjanik Ene Sepp, rääkis ta kaasahaaravalt oma kujunemisest kirjanikuks, jagas isiklike kogemusi ning tutvustas oma tulevikuplaane. Külastuse käigus kinkis Ene Sepp raamatukogule kolm seni puudu olnud teost, mis võeti peagi ka lugejate poolt laenutusse.

2025. aastal olid enamik sündmuseid seotud Eesti Raamatu Aasta tähistamisega ning suunasid tähelepanu lugemisele, eesti keelele ja raamatukultuuri väärtustamisele. Tegevused olid kogukonda kaasavad ja koostööpõhised, tuues kokku eri vanuserühmad ning partnerid (koolid, organisatsioonid ja asutused) nii hariduslike kui elamuslike formaatide kaudu. Selle tulemusel suurenes raamatukogu nähtavus ja roll kogukonna keskpunktina, tugevnes lugemishuvi ning kasvas ühtekuuluvustunne.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

2025. aastal olid paljud üritused pühendatud Eesti Raamatu 500-ndale aastapäevale

- üle-vallaline Eesti Raamatu Aastale pühendatud täiskasvanutele lugemismäng ning tunnustusõhtu;
- üle-vallaline Eesti Raamatu Aastale pühendatud suvelugemise mäng lastele ning tunnustusüritus;
- Lugemisisu programmi läbiviimine Laupa, Oisu, Väätša, Kärü ja Türi raamatukogudes;
- kirjanduslik orienteerumisnädal Türi linnas;
- Gümnasistide kirjanduslik käik Vargamäele, kohtumised paljude kirjanike ja kultuuritegelastega
- Oisu raamatukogu lugemisklubi igakuised kooskäimised

Välja on toodud vaid üksikuid teema-aasta üritused. Osaliselt on tegemist ka juba traditsiooniliste üritustega, nagu üle-vallalised lugemismängud täiskasvanutele ja lastele, kohtumised kirjanike ja kultuuritegelastega ning Oisu raamatukogu lugemisklubi, kes 2025. aastal luges ainult Eesti autorite teoseid. Traditsioonilised üritused, mis aasta-aastalt osalejate arvu kasvatavad, on raamatukoguhoidjatele suureks rõõmuks, sest see tähendab, et nende töö on vilja kandnud ja nad on suutnud oma tööd edukalt teha. Tänu lastele korraldatavate lastehommikute, lugemismängudega ja kirjanikega kohtumiste, oleme lastes suutnud tõsta lugemishuvi, raamatukogude atraktiivsust ja külastatavust. Ka täiskasvanute seas oleme suutnud raamatukogude kasutatavust tõsta, suutnud pakkuda neile positiivseid lugemiselamusi, tutvustanud eesti kirjandust, mille kaudu on nad saanud tõeliselt väärtuslikke kultuurielamusi. Meie raamatukogudes läbiviidud sündmused aitasid laiendada sihtrühmi, suurendada raamatukogu nähtavust ning kinnistada selle rolli aktiivse kogukonnakeskusena.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Türi valla raamatukogud on jätkanud tööd traditsiooniliste ürituste ja tegevuste kinnistamisega, aga oli ka mõningaid uuendusi:

- Kauaoodatud värskenduskuuri läbisid Kärü raamatukogu ruumid ja sisustus. Toetust selleks saadi Kultuuriministeeriumi kiirendist ja Türi vallalt;
- Ühinesime MIRKO laenutusplatvormiga ja üle ootuste läks laenutus hoogsalt kohe käima. Tasapisi andis järele ka kartus, et “uued raamatud laenutatakse meie lugejate eest ära”;
- Türi raamatukogus koguti kokku suuremal hulgal vana kirjandust, mis RARa meeskonna poolt hiljem ära viidi. Tegu oli väga meeldiva ja hästikorraldatud koostööga, millest said kasu nii RaRa, meie raamatukogud ning valla inimesed;
- Raamatukoguhoidjad hakkasid üha enam tegema koostööd teiste asutustega väljapool raamatukogu. Näiteks käivad Kärü ja Väätša raamatukoguhoidjad aastaid eakate kodus pakkumas tegevust vanuritele. 2025. aastal käisid Kabala ja Oisu raamatukoguhoidjad öökoolis läbi viimas erinevaid raamatutega seotud mängu ja

mõistatusi. Peaaegu sarnaseid tegevusi käis Kabala raamatukoguhoidja läbi viimas ka Türi Põhikooli lastele.

- Türi valla laste suvelugemise mäng oli väga edukas: lisaks lugemisele meisterdasid lapsed ise endale raamatud ja mõtlesid sinna ka jutud välja ning joonistasid lemmikraamatukangelasi. Laste loomingust koostati pärast näitus, mida lapsed ja lapsevanemad said kõik pärast imetleda. Lugemissuvi lõppes peoga Sarapuu-Mäe turismitalus, mis oli lastele ja nende perele tõeline elamus. Lisaks sõime peol grillitud viinereid ja kringlit. Suvelugemise auhinnafondiks küsisime priipääsmeid üle Eesti paljudelt kultuuriasutustelt (Tallinna Lennusadam, AHAA-keskus, Tallinna Nukuteater, Nukumuuseum, Türi Loomemaja, Türi Elamuspark jpt). Rõõmustas väga, et nad kõik olid lahkelt nõus toetama laste lugemismängu oma asutuste priipääsmetega.
- Türi raamatukogu alustas koostööd Türi Perepesaga, viies kaks korda kuus läbi seal väikelaste lugemispesa. Ühelt poolt oli ettevõtmine edukas, sest lapsi oli kuulamas palju ja neile meeldis väga. Tegemist oli lasteaiastega, kes tulid terve rühmaga kohale Perepesasse juttu kuulama. Teisalt oli meie eesmärk tutvustada meie teenuseid väikelaste vanematele, aga paraku olid lastega lugemispesas osalejad juba meie kauaaegsed lugejad ja meie tegemistega hästi kursis, mistõttu otsustasime lugemispesa tuua üle raamatukokku ning kutsuda ka lasteaialapsi lugemispessa raamatukokku.

Käru raamatukogu ruumide ja sisustuse uuendus aitas parandada teenuse kvaliteeti ja külustuskeskkonda; mõjutas positiivselt kasutajamugavust ja tugevdas raamatukogu rolli kogukonnas. MIRKO platvormiga liitumine ajakohastas laenutust, mille tõttu on kasvanud laenusaktiivsus ja raamatute ringlus. Vana kirjanduse kogumine ja edastamine RaRa-le lõi toimiva ringluse ja korrastatud lahenduse; millest said kasu vallainimesed, raamatukogud ja RaRa. Koostöö eakate kodudega viib lugemise ja tegevused raamatukogust välja nende juurde, kes ise alati kohale ei jõua; Raamatukoguhoidjate tegevus toob lapsed raamatute maailmale lähemale läbi huvitavate mängude ja tegevuste, tekitab lugemishuvi ning rikastab ka laste koolielu. Hea koostöö koolidega mõjutab samuti lapsi rohkem raamatukogu külastama, kui tegemist pole vaid soovitusliku kirjanduse laenutamisega, vaid ka mõne mängulisema tegevusega. Suvelugemise mängu toetuste kaasamine üle Eesti kultuuriasutustelt tõstis ettevõtmise väärtust ja motiveeris lapsi, mille mõjul oli suurem nende osalus ja ka positiivne lugemiskogemus. Koostöö Perepesaga andis meile teadmise, et sellise ürituste formaadi järele on nõudlust nii lasteaiarühmade kui ka koduste laste seas. Ettlugemised ja jutuvestmised kasvatavad alati lastes huvi raamatute ja lugemise vastu. Antud tegevustega tõstame laste ja nende vanemate huvi raamatukogu kui turvalise, hooliva ja kultuurilist väärtust loova asutuse vastu.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti osaliselt. Suurim eesmärk oli saada korda Käru raamatukogu ruumid ja fond ning selle eesmärgi me saavutasime- Kärus asub nüüd ilus, heledates toonides, kaasaegse, funktsionaalse mööbliga raamatukogu, kus on võimalik ilma suuremate ümberkorraldusteta teha üritusi ja koolitusi ka suurematele gruppidele. Selle sammu ja raamatukoguhoidja suure tööga saavutasime raamatukogu tihedama külalastatavuse.

Lisaks korrastas raamatukoguhoidja fondi, mille käigus kandis maha 2113 lagunenuid, määratud või aegunud teavikut.

Aruandeaasta üritused olid peaaegu kõik mõjutatud Eesti Raamatu teema-aastast - seega eesmärk sai täidetud. Läbi viidi lugemisisu tunde, lugemismänge, kohtumisi kirjanikega, tikiti Eesti raamatu ajalooaipa, kohtuti huvitavate kultuuritegelastega. Kõik need tegevused aitasid kaasa raamatukogu külastatavuse suurendamisele, raamatukogude nähtavamaks tegemisele.

2025a. korraldas Türi raamatukogu raamatukoguhoidja Türi Perepesas väikelaste lugemispesa tunde. Kahjuks uusi lugejaid sealt juurde ei lisandunud, kuna tavaliselt käisid kuulamas lugemispesa juttu kõrvalasuva lasteaia lapsed. Väikelapsed, kes oma vanematega juttu kuulavad, on juba aktiivsed raamatukogu kasutajad, mistõttu otsustasime, et jätkame lugemispesaga edasi raamatukogus, meie väikestele raamatusõpradele tuttavas keskkonnas.

Mõned eesmärgid lükkusid ka 2026. aastasse. Enim on mure Laupa raamatukogu fondiga. Kuna raamatukogu on väike, külastatavus suur ja tegevusi palju, siis pole raamatukoguhoidjal olnud aega fonditööle pühenduda, mistõttu kerkivad raamatukuhjad hirmuäratava kiirusega. Probleem on tõsine ja katsume 2026. aastal seda olukorda siiski parandada. Soetamata jäid ka raamatute tagastuskastid maapiirkondadesse- see tegevus saab teostuse juba 2026. aasta esimeses pooles. Samamoodi peab 2026. aastal valmima ka arengukava. 2025. said raamatukoguhoidjad ja koostööpartnerid kokku, et koos arutada raamatukogude tulevikuplaanide üle, tuues välja valdkonna tugevused ja suurimad probleemid. Kokkukirjutamine ja viimistlemine jätkub 2026. aastal.

Nagu näha, jõudsime palju ära teha ja jäi ka uude aastasse palju teha. Raamatukoguhoidjad tunnevad kohati survet pidevalt tõestada enda vajalikkust ja on oma aktiivse tegevusega üha enam pildis. Ühelt poolt naudivad nad kõike uusi tegevusi, mis rikastavad ka nende argipäevast tööelu, teisalt on paljud olulised asjad nagu fonditöö jäänud tagaplaanile. Peame leidma tasakaalu, et tehtud oleks mõlemad olulised suunad.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Türi vallas osaleti rahulolu-uuringus aktiivselt: kokku laekus Türi valla raamatukogude kohta vastuseid 368. Positiivseid kommentaare laekus 328. Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks oli 9,86. Valdavalt hinnati personali ja teeninduskorraldust, vastavalt 320 ja 300 korral.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2024	10 595	1	1	6	0	7	0
2025	10 468	1	1	6	0	7	0

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

Viimased muudatused Türi valla raamatukogude võrgus toimusid 15. oktoobril 2017. Aastal, mil haldusreformi käigus liitusid Türi vallaga Väätsa ja Kärü vallad. 1. jaanuarist 2020 liitusid Türi Raamatukoguga Väätsa ja Kärü raamatukogud.

Haldusreformi järgselt koosneb Türi Raamatukogu seitsmest struktuuriüksusest, mis asuvad Türil, Oisus, Laupal, Kabalas, Kahalas, Kärus ja Väätsal. Oisu ja Laupa raamatukogud asuvad koolidega ühes hoones. Valla keskseks raamatukoguks, kust koordineeritakse kõikide teiste valla raamatukogude tööd, asub Türil. 2025. aastal jäi raamatukogude struktuur samaks. Õnneks ühtegi raamatukogu likvideerimisele ei läinud, uusi raamatukogusid/ raamatupunkte ega töötajaid ei lisandunud.

Ega hetkel ei plaanitagi mingeid suuremaid ümberkorraldusi. Kõik valdkonnas toimetajad on uue raamatukoguseaduse ootel. Tuntakse ebakindlust, kas ja kuidas hakkavad uued programmid tööle, kuidas hakkab sujuma töökorraldus, kuivõrd suureneb töökoormus valla keskraamatukogus, kuidas korraldatakse abiteenused jne.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

2025. aastal kogunes raamatukogu nõukogu vaid ühel korral. Kuna sügisel tulid KOVi valimised ja raamatukogul polnud ka suuri muresid, siis otsustasime piirduda vaid ühe kokkusaamisega, seda enam, et nõukogu liikmed on kõik raamatukogu usinad kasutajad ja seega said nii mõnedki küsimused jooksvalt läbi arutatud. Raamatukogu nõukogu vallapoolne esindaja on aktiivselt raamatukogu tegevustes kaasa löönud. Ta on alati valmis kaasa mõtlema ja lahendusi välja pakkuma. Seni oleme saanud oma asjad arutada läbi nõukogus ja suuri lahendamist vajavaid probleeme pole vaja olnud kuhugi edastada. KuM-i Rahvaraamatukogu Nõukogu koosolekutel on mõned korrad läbi jooksnud mõte, miks on vaja raamatukogude juurde nõukogusid. Mina isiklikult pooldan nõukogu olemasolu väga ja olen ka seisnud nende vajalikkuse eest, kuna valla raamatukogu direktorina olen saanud palju kordi abi ja toetust

nõukogult, samuti, kui on vaja olnud mõnda suuremat muudatust, mõtet või ideed põrgatada, on seda olnud kõige parem teha nõukogu liikmetega

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Türi Raamatukogul puudub kehtiv arengukava. 2024. aastal alustasime arengukava loomist, jätkasime 2025. aastal, mil saime kaardistatud olulisimad probleemid ja tugevused. Kava kokku kirjutamine lükkus aga 2026. aastasse, kuna muude tegevuste kõrval seda varem lihtsalt ajapuudusel ei jõudnud teha.

KOV-i arengukavas on raamatukogude puhul välja toodud vaid hetkeolukorra (rohkem teenuste) kaardistamine. Raamatukogujuhtidel on võimalus oma ettepanekuid teha arengukavasse.

2.2 Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Tulud kokku	288 986	306 397	+6,03%
Kulud kokku*	288 986	306 397	+6,03%
Tööjõukulu**	203 334	213 663	+6,39%
Komplekteerimiskulu	56 091	55 666	-0,76%
sh KOV-ilt	34 638	35 969	+3,84%
sh riigilt	21 453	19 697	-8,19%
sh KuM-ilt	21 453	19 697	-8,19%
Investeeringukulu***	7 562	20328	+168,82%
sh KOV-ilt	756	10 164	13 149,21%
sh riigilt	7 562	10 164	34,41%
sh KuM-ilt	0	10 164	
Infotehnoloogiakulu	5 884	8 735	48,45%

2025. aasta eelarvet suurendasid märkimisväärselt KuM-ilt saadud projektirahad Käru raamatukogu renoveerimiseks ning KULKA-ilt saadud projektirahad ürituste ja tegevuste läbiviimiseks. Pea poole võrra suurenesid kulutused ka infotehnoloogiale- enamik arvuteid said uue tarkvara ning hoolduse, ostime uue (kasutatud) sülearvuti ning kaks kasutatud, heas korras lauaarvutit. 2025. aastal said töötajad üle paari aasta ka väikese palgalisa. Väiksemaks jäi ka riigipoolne komplekteerimiskulu, mistõttu tuli suurendada KOV-i poolset raha. Kokkuvõttes saime oma eelarve piires kenasti hakkama, kindlasti toetas meid ka soojapoolne talv, mistõttu kütte- ja elektrikulu oli väiksem.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Türi Raamatukogu teeb iga- aastaselt projekte KULKA-le, saades sealt enamiku üritustele kuluvast rahast. Samuti tehti projekt ka KuM-le kiirendisse, kust saime poole Käru raamatukogu remondile kuluvast rahast.

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Erald. summa	Proj. üldmaks	Staatus
Sõbrakuu kohtumiste korraldamine raamatukogus	KULKA	01.02.2025-12.05.2025	250	590	Lõpetatud
Emakeelepäevale pühendatud kirjanduslike kohtumiste korraldamine Türi valla raamatukogudes	KULKA	01.01.2025-30.04.2025	320	854	Lõpetatud
Eesti raamat 500 lugemisürituste raames kohtumiste korraldamine Türi valla raamatukogudes	KULKA	01.05.-2025-27.06.2025	600	1040	Lõpetatud
Eesti raamatu aastale pühendatud suvesündmuste korraldamine	KULKA	10.08.2025-10.10.2025	600	1 117	Lõpetatud
Tähistame Eesti raamatu aastat: kirjandussündmuste korraldamine lastele ja noortele	KULKA	11.10.2025-10.12.2025	400	620	Lõpetatud
Kirjanikega kohtumiste korraldamine raamatukogudes	KULKA	21.10.2025-10.12.2025	300	460	Lõpetatud
Türi Raamatukogu Käru struktuuriüksuse ruumide renoveerimine	KuM	01.02.2025-31.07.2025	10164	20328	Lõpetatud
		Kokku	12634	25 009	Lõpetatud

Kõik esitatud projektid said rahastuse, mille üle oli väga hea meel. Eriti rõõmustas Käru raamatukogu renoveerimiseks saadud raha. Kuigi renoveerimise ajaks oli raamatukogu ruumid suletud, töötas raamatukoguhoidja ikkagi edasi ja laenutas raamatuid koridoris. Uuendatud raamatukogus saab palju paremates tingimustes korraldada üritusi ja tegevusi. Lapsed tahavad jälle raamatukokku tulla, sest ruumid on heledad ja mööbel kena. Teisaldatava mööbli tõttu on ka ruumi rohkem. KULKA rahastuste tõttu saame korraldada rohkem sündmusi lugejatele, kulutamata hinnalist raamaturationa sellele. Mitmele meie sündmusele on ka raamatukogu kõrval tegutsev MTÜ “Türi valla Raamatukogusõprade Selts” oma projektidega õla alla pannud.

Projektirahadega oleme suutnud märkimisväärselt rohkem sündmusi korraldada, ruume korrastada, mis toovad inimesi raamatukokku juurde.

2.3 Personal

2026. aastal personali koosseisus muutusi polnud.

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
12	12

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Suuremad muudatused olid ära 2024. aastal, kui Oisu raamatukogus suleti postipunkt ja kool jäi 6- klassiliseks. Seejärel langes ära vajadus 0,5 töökohta järele raamatukogus. Tööme 0,5 töökohta Türi ja Oisusse jäi tööle üks raamatukoguhoidja 1,0 kohaga. 2026. aastal mingeid muudatusi personali koosseisus ei olnud.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

2025. aasta lõpu seisuga töötab Türi valla raamatukogudes 11 raamatukoguhoidjat, kellest neljal on raamatukogunduslik kõrgharidus, kahel mõni muu kõrgharidus ning ühel muu kõrgharidus koos raamatukoguhoidja kutsega, neljal on keskharidus, nendest kahel koos raamatukogundusharidusega

2025. aastal lõpetas RaRa juures kutseõppe Kärü raamatukoguhoidja ja talle omistati ka raamatukoguhoidja kutse tase 6.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	1
Digi- ja meediapädevused	1
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	1
Klienditeenindus	1
Kogude kujundamine ja haldamine	1
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	
Kultuur ja kirjandus	2
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	
Meeskonnatöö ja koostööoskused (sh tuleohutus)	1
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	1
Teenuste pakkumine ja arendus	
Terviseedendus, liikumisharrastus, esmaabikoolitus, töötervishoid	1
Tehisintellekti kasutamine ja võimalused raamatukogu- ja muuseumitöös	1
Muud silmaringi arendavad koolitused	1

Jätakuvalt osaletakse lugemisisu koolitustel. Üha enam oleme hakanud rõhku pöörama raamatukoguhoidjate digiteadlikkuse tõstmisele, kuna tõusnud on netipetturite hulk ja raamatukoguhoidjad peavad palju selgitustööd tegema ka raamatukogukülastajate hulgas. Teine valdkond, millele peab hakkama enam rõhku panema, on AI koolitused. 2025. aastal osales va Kärü Raamatukoguhoidja sel koolitusel ja hindas seda väga kõrgelt.

Ka klienditeenindusele pöörame palju tähelepanu. Üha enam on ühiskonnas esile tõusnud vaimse tervise probleemid ja ka meie asutusse satub üha enam hapra närvikavaga inimesi, seetõttu koolitasime raamatukoguhoidjaid toime tulema ka keerulise kliendiga. Sama koolituse raames pidi raamatukoguhoidjad palju ka meeskonnatööd tegema, mis samuti on meie asutuse üks prioriteete- hoida meeskonnavaimu. Raamatukoguhoidjad läbisid kõik ka tuleohutuse koolituse ning üks töötaja käis ka esmaabikoolitusel ja üks alustas töötervishoiukoolituse läbimist. Koolitused on alati väga vajalikud, olgu siis töökohapealt või ka enesearengu mõttes. Õnneks ka raamatukoguhoidjad ise on väga varmad end koolitama ja täiendama.

3 Hoone ja ruum.

Enamus Türi valla raamatukogusid asuvad ühes hoones teiste allasutustega, mis tähendab, et saame omavahel kulusid jagada. Vaid Kahala raamatukogu asub omaette hoones ja Kärü raamatukogu asub rendipinnal. 2025. aastal renoveeriti Kärü raamatukogu ruumid.

3.1 Hoone ja ruum

2025. aastal renoveerisime lõpuks Kärü raamatukogu. Pikka aega oli õhus teema, et raamatukogu peaks rendipinnalt kolima staadionimajja, mis suure osa ajast tühjalt seisab. Kuna kolimisest asja ei saanud ja raamatukogu ruumid ning riulid olid ülikehvas korras, siis taotlesime KuM-lt raha ja uuendasime nii raamatukogu ruume kui sisustust. Nüüd on raamatukogu ilus, heledates toonides, avar ja funktsionaalse mööbliga.

2021. aastal kolis Türi raamatukogu uutele pindadele, Hariduse tn 3 majja. Hoone on ehitatud peaaegu 100 aastat tagasi koolimajaks. 2020. aastani kasutatigi seda algklaaside õppehoonena. Maja aknad vajavad väljavahetamist, sest raamid on mädad ja pudedad. Kuna puudub ventilatsioon, läheb saal üsna kiiresti väga umbseks. Siis peab vahepeal ürituste ajal aknaid avama. Kuid avamisel riskime sellega, et aken võib eest ära tulla või ei saagi seda enam sulgeda.

Kabala raamatukogu asub teisel korrusel, kuhu liikumisvaegusega inimestel on raske minna. Ruumides tehti remonti kaua aega tagasi ning vajavad värskendamist. Kabala raamatukogu on üks väheseid maakogusid, kus ruumipuudus ei kimbuta.

Oisu ja Laupa raamatukogud asuvad koolimajadega ühe katuse all. Laupal on samuti kitsas, suuremad üritused toimuvad kõik koolimaja pinnal. Oisu raamatukogu näeb kena ja hoolitsetud välja. Ometi vajab seegi raamatukogu värskendamist.

Väätsa raamatukogu asub Väätsa rahvamaja ja noortekeskusega ühes hoones. Raamatukogus on üsna kitsas, õnneks saab suuremaid üritusi läbi viia rahvamaja poolel või koolis. Raamatukogu väiksusest hoolimata on raamatukoguhoidja suutnud luua noortele ja lastele mõnusad pesad omaette olemiseks ja lugemiseks. Vajadus on ka õhukonditsioneeride järele, kuna suvel tõuseb temperatuur siseruumides väga kõrgele.

Kahala raamatukogu ruumid asuvad kahel korrusel: all on ruum ürituste korraldamiseks, teisel korrusel raamatud. 2024. aastal sai raamatukogu lõpuks uue välisukse ja remonditi eeskoridor

3.1.1 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	157	34
Kasutajakoolitus		
Digipädevuste alane nõustamine	18	16
Muu (nimetada)		

Koduteenindus on üks vajalikemaid teenuseid liikumisvaegusega inimestele. Tegemist on valdavalt eakate inimestega, kes oma piiratud käimisvõimega on koduseinte vahele jäänud ja sageli pole neil peale televiisori ja raamatute muud meelelahutust. Alahinnata ei saa ka suhtlust raamatukoguhoidjaga, kes võib lugeja ainus suhtluskaaslane olla mitme päeva vältel. Koduteenuse saajad on valdavalt suured lugejad ja toovad meile palju rõõmu.

3.1.2 Teenused teistele asutustele

Raamatukogud teevad aktiivselt koostööd teiste valla asutuste ja organisatsioonidega ning on koostööpartnerite poolt kõrgelt hinnatud. Enamik üritusi on kirjanduslikud, silmaringi avardavad kultuuriüritused erinevate sihtrühmadele,

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Retla- Kabala kool	12	225
Retla-Kabala Lasteaed	5	55
Oisu Noortetuba	2	27
Türi Põhikool	11	449
Käru Kool	9	103
Käru Lasteaed	10	194
Käru Südamekodu	22	295
Eakategrupp "Memmeklubi"	12	179
Türi Lasteaed	16	279
Türi Perepesa	11	249
Türi Kodu	9	168
Türi Kevade Kool	2	38
Türi Ühisgümnaasium	2	60
Türi Kunstikool	3	46
Eakate Selts "Pihlapuu"	1	24
Väätsa Eakatekodu	11	95
Väätsa Põhikool	17	370
Väätsa Rahvamaja ja Noortekeskus	4	65
Väätsa lasteaed "Paikäpp"	4	45

Põhikoolidele on kutsutud esinema kirjanikke, viiakse läbi lugemisisu teematunde, rahvakalendritähtpäevadele pühendatud tunde, Rikswebi ning erinevaid raamatukogutunde, korraldatakse koostöös koolidega harivaid mänguõhtuid jne. Ka lasteaiastele korraldatakse lugemisisu teematunde, samuti raamatukogutunde erinevate tähtpäevade puhul, tutvustatakse raamatukogu jne.

Teenuste olulisus seisneb varajase lugemishuvi ja keeleoskuse kujundamises ning raamatukogu rolli tugevdamises hariduspartnerina. Koostöö tulemusel on kasvanud laste huvi raamatute vastu ning kujunenud positiivne ja püsiv seos lugemise ja raamatukoguga.

Väätsa eakate kodu ja Käru Südamekoduga on kohalikel raamatukogudel toiminud väga edukas koostöö: neid oodatakse sinna alati pikisilmi. Eakate juures kohapeal tutvustatakse eakatele raamatuid ning keskendutakse iga kord ka eelnevalt kokkulepitud teemale. Samuti arutletakse päevakajalistel teemadel, mis pakuvad osalejatele huvi. Väätsal lepitakse tunni lõpus kokku järgmise kohtumise teema ning kogutakse soovid konkreetsete raamatute osas, mis tuuakse soovijatele järgmisel korral kaasa. Kärus aga on eakate kodu elanikest moodustatud isegi lugemisklubi, mis koguneb nii raamatukogus kui ka Südamekodus kohapeal.

Türi raamatukogus toimuvad regulaarselt kohtumised Türi Kodu elanikega. Iga kord on uus hariv teema, toimub ettelugemine ning arutelu. Sellised kohtumised on sealsetele elanikele väga olulised, kuna aitavad neil integreeruda paremini ühiskonda, nad tunnevad end kaasatuna ning osana ühiskonnast.

Kõik koostööpartneritega läbiviidavad tegevused aitavad raamatukogudel tutvustada oma kogusid, pakkuda ka haavatavamatele elanike gruppidele silmaringi avardavat, kultuuriprogramme, sooje ja hubaseid ruume, suurendades seeläbi ka raamatukogude kasutatavust.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Türi Raamatukogu struktuuriüksustes kehtivad ühised raamatukogu tööd reguleerivad dokumendid. „Türi Raamatukogu teavikute komplekteerimispõhimõtted ja säilitamise tähtsused“ on vastu võetud raamatukogutöötajate üldkoosolekul 24. septembril 2025.a. ja kinnitatud 25. septembril 2025.a. direktori käskkirjaga nr 25.

Lisaks lähtume kogude komplekteerimisel Rahvaraamatukogu seadusest, Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendist ja Türi Raamatukogu põhimääruses, samuti raamatukogu rollist kultuuri- ja haridusasutusena ning piirkonna eripärast.

Eelistatud on eesti autorite ilukirjandus, väärtkirjandus, laste- ja noortekirjandus ning Eestit puudutav teadmiskirjandus. Teavikute soetamisel ja säilitamisel pööratakse tähelepanu kogude aktiivsele kasutusele, regulaarsele uuendamisele ning sisult aegunud või kasutusest väljas teavikute järjepidevale eemaldamisele. Kinnitatud põhimõtted toetavad kogude ajakohasust ja süsteemset arendamist.

Teavikud komplekteerime Järvamaa Keskraamatukogu vahendusel.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Aruandeaastal tehti Türi valla raamatukogudes 115 026 laenutust, millest ilu- ja lastekirjanduse moodustas 50 745 ja perioodika laenutused 15 121, mis teeb 13,2% kogulaenutustest. Enim laenutatakse ilu- ja lastekirjanduse kõrval liiki 7, millel on kokku 1717 laenutust ja moodustab kogulaenutustest 1,5%. Seda laenutavad nii täiskasvanud kui noored. Omajagu laenutusi tingib ka asjaolu, et noored peavad koolis lugema elulugusid ja tavaliselt valitakse sportlaste, kunstnike, näitlejate, muusikute elulood. Aktiivses kasutuses on ka liik 3 (ühiskonnateadused), millel laenutusi 1396. Psühholoogiat ja esoteerikat (899 laenutust) laenutatakse enam Türil ja Väätsal. Jätkuvalt on Türi valla raamatukogudes populaarsed ka reisiraamatud (293 laenutust), neid laenutatakse enim Kärus ja Oisus.

Türi vallas on kogude ringlus 0,79. Türil, kui suurimal struktuuriüksusel on kogude ringlus 1,59, mis on eelmise aastaga võrreldes veidi tõusnud. Maapiirkonnas on kõrgeim kogude ringlus Kahalas, so 1,41 ja Kärus, so 0,65 ja madalaim on kogude ringlus Kabalas, so 0,17 ja Laupal 0,25. See tähendab, et meie kogudes on jätkuvalt liiga palju seisvat kirjandust ja tuleb pidevat tööd teha fondiga.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Aruandeaastal kulutati raamatutele 41 000 eurot, mis on 2,05% rohkem kui 2024. aastal. Selle raha eest soetati kokku 3048 raamatut, neist ostudena 2607 paberteavikut, see on 36 raamatut (1,36%) vähem võrreldes eelmise perioodiga. Annetustena lisandus kogudesse juurde kokku 441 eksemplari, mis on eelmisest perioodist 22,5% rohkem. Ilu- ja lastekirjandust soetati kogudesse 2607 eksemplari, millest võõrkeeles oli 71 raamatut. Türi vallas tuleb iga 100 elaniku kohta 29 teavikut.

Türi valla raamatukogud on tellinud vaid paberraamatuid. Raamatukogude rahalised võimalused on piiratud, mistõttu me e-raamatuid ei ole ostnud. Ka on meie lugejaskond valdavalt eakad, kes ei tee e-raamatuga midagi. Ka audioraamatuid pole meilt küsitud.

Raamatud lähevad kallimaks, riigirahastus väiksemaks, mistõttu peame vallapoolset rahastust suurendama. Peab väga täpselt kalkuleerima, mida osta ja mida mitte. Hinnalisemad raamatud peavad jääma järelkomplekteerimiseks. Samas ilukirjanduslikke menukeid peame ikka kohe ostma, kuna lugejad on väga teadlikud neist ja tulevad neid kohe küsima, kui on mõnes telesaates reklaamitud.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Aruandeaastal telliti perioodikat Türi Raamatukogusse 14 666 euro eest, mis on 4,42% vähem, kui 2024. aastal. Raamatukogudele oli ette antud summa, mille raames said nad tellida, mistõttu pidid osad raamatukoguhoidjad tegema üsna keerulisi ja valusaid valikuid.. Ajakirju osteti raamatukogudesse kokku 159 ja ajalehti 46 aastakäiku, 2024. aastal vastavalt 150 ja 59. Annetusena saadi 9 aastakäiku ajakirju. Kokkuhoitud raha eest lasime kõita mitu aastakäiku Järva Teatajaid.

Kuigi oleme perioodika nimetusi vähendanud, on meil siiski veel ka sellised ajakirju, mida loetakse vähe, samas ei saa neid tellimata jätta, sest need on kõik silmaringi arendavad - näiteks Imeline Teadus, Imeline Ajalugu. Jätkuvalt saab kõikides kogudes lugeda Postimehe digipaketti. Paberväljaandeid loevad vanemad inimesed, kes ei kasuta nutiseadmeid ega arvutit. Palju on hakatud ajalehti lugema raamatukogus kohapeal, mis tähendab, et inimesed ei jõua enam ajalehti –ajakirju osta, aga arvutit ei kasutata, nii jääbki võimalus vaid raamatukogus kohapeal värskeid väljaandeid lugeda.

4.5 Inventuurid ja mahakandmised

Aruandeaastal Türi valla raamatukogudes inventuure ei teostatud.

Kokku kanti Türi valla raamatukogudes maha 3423 teavikut. Võrreldes 2024. aastaga, kanti aruandeaastal maha 118,7% enam teavikuid, kuid ikka on meil veel raamatukogusid, kus riiulites on vanu ja sisult aegunud raamatuid, mistõttu lähiaastatel mahakantud raamatute hulk suureneb veelgi.

Suurimad fondipuhastused toimusid Türi ja Kärü raamatukogudes. Seoses remonditöödega viidi Kärü raamatukogus aruandeaastal läbi ka ulatuslik fondipuhastus, mille käigus kanti maha ligikaudu 12% (1789 teavikut) kogufondist. Türi struktuuriüksuses läks mahakandmisele 932 teavikut ning Väätsal 510 teavikut.

Oisus struktuuriüksuse fondi korrastamise käigus kustutati 76 ning Kahalas 15 eksemplari teavikuid.

Mahakandmisele kuulusid määratud, füüsiliselt lagunenu ja sisuliselt aegunud teavikud.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

2025. aastal eraldi lugejaküsitlust ei tehtud. Kuna RaRa korraldab niigi rahulolu- uuringut, siis pole mõistlik inimesi uuringute täitmisega üle koormata, seda enam, et saame ka RaRa uuringust meid huvitava info kätte.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Türi vallas ollakse raamatukoguteenuse üldiselt rahul- rahuloluindeks oli 9,86. Kokku osales uuringus 368 inimest.

Kõrgeim rahuloluindeks (10), aga väikseima osalusprotsendiga, oli Kahala raamatukoguvastuseid kogunes seal neli. Ka Laupa ja Oisu raamatukogudele olid hinnangud väga kõrged, vastavalt 9,91 ja 9,89. Enim vastuseid laekus Türi linnas, mis on ka suurim kogu vallas. Seal oli rahuloluindeks 9,84.

Positiivseid kommentaare laekus 328. Enim hinnati personali ja teeninduskorraldust, vastavalt 320 ja 300 korral.

Valdavalt ülivõrdes kirjeldati teenindajaid: väga meeldiv personal, väga lahked, sõbralik, abivalmis, kompetentsed, kannatlikud, rõõmsa meelega, professionaalsed, viisakad, soe vastuvõtt jne. Ka teenindus sai sarnase tagasiside, näiteks: väga personaalne lähenemine/teenindus, kõrgel tasemel teenindus, väga meeldiv teenindus, kõik vajaminevad teavikud tellitakse väga ruttu kohale, pakutakse lahendusi, kui raamatuid kohe pole jne. Raamatukogu keskkonda hinnati mõnusaks ja meeldivaks: vaikne, ei ole ülerahvastatud, mõnus liikumisruum, turvaline, puhas, korras ja valge keskkond, kodune õhkkond, soe jne. Vastajad leidsid ka, et kogud katavad laenutajate vajadusi, kõik soovituslik kirjandus on olemas.

Pakuti välja, mis võiks olla teisiti: teeninduskorraldusepoolelt toodi mitmel korral välja, et raamatukogu võiks mõnes kohas olla pikemalt lahti, et ka tööl käivad inimesed saaksid paremini külastada. Paaril korral leiti, et kooli kõrval võiks kaasata rohkem ka kogukonda raamatukogu tegemistesse. Sooviti rohkem näitusi, üritusi, kirjanikke. Leiti, et postipunkti võiks tagasi tuua ja paar vastajat leidis, et raamatukoguhoidjale on vaja abilist ja asendust, kui ta arstil käib. Teeninduse poolele oli vaid paar murekohta, ühel juhul leiti, et raamatukoguhoidja räägib liiga valjusti ja teisel juhul oli puhtalt üksteisest möödarääkimine või arusaamatus tagastustähtaja üle. Enim kurdeti ruumipuuduse ja väsinud väljanägemise üle ühes raamatukogus, kus just küsitluse ajal sai see probleem lahendatud. Enim soovitigi kaasaegsemaid ruume, ühel juhul kurdeti vihmalibeda kaldtee üle ja sooviti ka riiulite vahele istumiskohta. Sooviti, et raamatukogu asuks just raamatukoguks ehitatud ruumides, et teenindajate töökohad oleksid hubasemad. Kogude kohta leiti, et raamatuid võiks rohkem olla, rohkem uudiskirjandust, ka lastele, inglisekeelset kirjandust, sooviti audioraamatute osakonda ja vaegnägijatele suunatud raamatuid. Aga nenditi ka mõistvalt, et enamate uute ja populaarsete raamatute ostmine vist jääb raha taha.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Türi valla raamatukogusid ja teenuseid hinnatakse kõrgelt. On ka arusaadav- kohad on väikesed ja paljusid lugejaid- raamatukogude kasutajaid- tunnevad raamatukoguhoidjad isiklikult juba, mis võimaldab ka personaalsemat teenindust pakkuda. Ka on Türi valla raamatukoguhoidjad väga professionaalsed, hoolivad ja head suhtlejad. Mõned

kriitilisema alatooniga vastajad olid samuti: oli asjalikku kriitikat, aga oli ka teadmatusest kritiseerijaid. Kindlasti võtame kriitika teadmiseks ja võimalusel püüame lahendusi leida.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Raamatukogu teenuseid kasutati aruandeaastal aktiivselt. Enim ikka kasutatakse teavikute laenutusteenust, aga igapäevaselt leiab kasutust ka AIP, koopiade tegemine, skaneerimine ja lamineerimine. Üha enam tuntakse huvi ka puzzlede laenutamise vastu. Paljud eakad soovivad kasutada raamatukoguhoidjate abi erinevate digitoimingute juures. Uue teenusena pakume 2025. Aastast ka MIRKO laenutusi

Täiskasvanute raamatukogu kasutamine lugemise eesmärkidel on langustrendis. Üha enam tegelevad raamatukoguhoidjad eakate diginõustamistega. Raamatukoguhoidjatena mõtleme välja projektitegevusi, et inimestele pakkuda erinevaid sündmusi, sidudes neid raamatutega, nähes selleks kõvasti vaeva, et inimesi raamatukogusse saada. Tulemused on kahjuks kesised. Ka pealetulev põlvkond- nutiajastu noored- loevad vähe. Seega peame oma tähelepanu pöörama enam väiksematele lastele ja pingutama nendes lugemisharjumuste tekitamise nimel, pakkuma neile tegevusi, teematunde, harjutama neid varakult sellega, et raamatukogu ja lugemine oleks üks elu osa. Siis tuleb meile ka uusi lugejaid ja raamatukogu kasutajaid juurde. Türi vallas on mitu aastat selle nimel pingutatud ja tulemused vaikselt tulevad.

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Türi valla raamatukogudesse päris uusi arvuteid ostetud ei ole. Küll aga on saanud paar arvutit uuemate vastu välja vahetada. AIPi arvutitesse paigaldati aruandeaastal uuemad tarkvarad. Kuigi arvutid on juba päevi näinud, saavad kasutajad oma asjad nendes kõik aetud. Põhiliselt kasutatakse arvutit maksete maksmiseks, digiajakirjade lugemiseks, sotsiaalmeedia külastamiseks, printimiseks ja need toimingud saadakse kõik probleemideta tehtud. Kui on vaja teha notariaalseid tehinguid, saab kasutada sülearvutit või kaameraid ja mikrofone, mis on kõik ka harukogudes olemas.

AIP-i arvuteid kasutati 1834 korral, nendest täiskasvanud 1092 korral ja lapsed 742 korda. Suurim oli kasutatavus Türil, kus kasutati AIPi täiskasvanute poolt 918 korda ning Oisu raamatukogu, kus kasutati AIPi laste poolt 386 korral. Võrreldes 2024. aastaga vähenes AIPi kasutamine 24,6%. Vähenemine toimus Laupa ja Oisu raamatukogu laste arvutikasutuse arvelt. Täiskasvanute AIPi kasutus jäi üsna sarnaseks 2024. aastaga.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

2025. aastal liitusid kõik Türi valla raamatukogud MIRKO teenusega. Ainsad muudatused töökorraldusega olid seotud Käru raamatukogu remondiga, kus kasutati remondi ajal paindlikku töökorraldust, et jätkuksid teenused ja muud raamatukogu tegevused. Muid uuendusi ega muudatusi Türi valla raamatukogude teeninduskorralduses ei olnud.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+-)
3248	3050	-6,1%

Võrreldes 2025. aastaga on lugejaid jäänud vähemaks 6,1%. Suurima languse on teinud Oisu raamatukogu lugejaskond, seal vähenes 75 inimese võrra, so 18,6% võrreldes 2024. aastaga. Kindlasti mõjutab siin postipunkti kadumine, kooli ülemise astme kinnipanek ning ka demograafia üldiselt. Ka on koolide juures asuvates raamatukogudes on oma osa olnud esimesse klassi astuvate õpilaste vähesus, mistõttu on ka raamatukogu vähem saanud juurde uusi lugejaid. Tublisti on lugejate arvu kasvatanud ka Kabala ja Kärü raamatukogud, vastavalt 15,5% ja 3,5%. Ka Türile tuli juurde kuus lugejat enam, võrreldes mulluse aastaga. Kokkuvõttes võib öelda, et lugejate arv püsib üsna stabiilne, kuigi tasapisi noolega allapoole.

5.3.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+-)
67 928	64 069	-5,7%

Võrreldes 2024. aastaga vähenes aruandeperioodil külastuste arv 5,7% võrra, st 3856 inimest külastas raamatukogu vähem.

Kuigi Kahalas ja Kabalas tõusis külastuste arv vastavalt 19,5% ja 17,1%, andsid tooni Oisu raamatukogu külastatavuse vähenemine, mis oli lausa 30,2%, samuti Väätša (9,62%) ja Türi raamatukogude (-7,8%) külastatavuse vähenemine. Nii Türil kui Väätšal toimus vähenemine eelkõige lastest külastajate arvelt: Türil vähenes laste poolt raamatukogu külastatavus 10,3% ning Väätšal 17,2%

Väätša raamatukoguhoidja toob külastuste vähenemise ühe võimaliku põhjusena välja "2024. aastal kehtestatud raamatukogu sisekorra muudatuse. Seoses uue töötaja tööleasumisega täpsustati raamatukogu kasutamise reegleid ning piirang seati nutiseadmete kasutamisele laste poolt. Raamatukogu rolli rõhutati eelkõige lugemise, raamatute laenutamise, lauamängude mängimise, joonistamise ning muu arendava ja sisuka vaba aja veetmise kohana."

Lisaks leiab ta: *Arvestades, et laste seas on kasvavaks probleemiks liigne ekraanisõltuvus, võib oletada, et nutiseadmete kasutamise piiramine on mõjutanud osa noorte huvi raamatukogu külastamise vastu ning seeläbi ka üldist külastatavuse vähenemist. Samas toetab see muudatus raamatukogu põhieesmärke ning soodustab teadlikumat ja kvaliteetsemat ajaveetmist*".

Oisu raamatukogu külastatavus on seotud 2024. aastal toimunud muudatustega: postipunkti sulgemisega raamatukogus ning ülemise kooliastme sulgemisega. Kuna enam kui pooled õpilased lahkusid koolist, siis vähenes hoobilt ka laste külastuste arv (42,69%).

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+/-)
110 662	115 026	+3,98%

Laenutuste arv tõusis kokkuvõtvalt 3,98 %. Enim tõusis laenutuste arv Väätsa raamatukogus (31,2%) ja Kahala raamatukogus (18,4%). Türi struktuuriüksuses suurenes laenutuste arv 9,5% ja Käru 7,4%. Numbrid näitavad, et raamatukogu külastavad lugejad on muutunud aktiivsemaks ning laenutavad ühe külastuse jooksul rohkem raamatuid. Laenutuste arvu kasvu on tõenäoliselt soodustanud ka erinevad, lugejatele suunatud lugemismängud ja -kampaaniad, mis innustasid külastajaid korraka rohkem raamatuid laenutama ning mitmekesisemat kirjandust avastama. Kindlasti aitab laenutuste kasvule kaasa ka aktiivne asutuste vaheline laenus, lugejate soovidele vastav kirjavara ning raamatukoguhoidjate personaalne lähenemine lugejatele

Laenutuste arvu kasv peegeldab seega raamatukogu tegevuste tulemuslikkust ning lugejate püsivat huvi raamatute ja lugemise vastu.

Vaid kahes raamatukogus laenutused langesid (Kabalas vähenes 15% ja Oisus 4,5%).

5.3.6 MIRKO teenus

2025. aastast liitusid kõik Türi valla raamatukogud MIRKO teenusega. Üllatavalt ruttu hakati ka raamatuid tellima. Kokku on Mirko vahendusel laenutatud 107 korral. Enim, 77 korda, on MIRKO kaudu raamatuid välja laenutanud Türi struktuuriüksus, aga nõ “käe valgeks” on kõik raamatukogud saanud.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Põhiline RVL toimub ikka oma maakonna, st Järvamaa piires. 2025. aastal laenutati RVL-ga raamatukogudesse sisse 173 teavikut (2025. aastal 149 laenutust). Põhiline laenutaja oli Väätsa raamatukoguhoidja, kes ise elab Paides ja saab raamatutel ise järel käia. Türi tegi 33 sisselaenutust ja Oisu 16 laenutust. Rohkem laenutati raamatuid välja: 490 laenutust (2025.aastal 89 laenutust). Kõik laenutajad olid jällegi oma maakonna raamatukogud. Enim laenutusi tuli Türi struktuuriüksusest so 432 laenutust.

Maakonnasisene raamatute väljalaenus on tõusnud 450%. Palju on laenutatud venekeelset kirjandust Järvamaa Keskraamatukogu poolt. Osalt näitab aktiivne RVLi kasutus siiski ka Türi valla raamatukogude mitmekesisest fondi.

Väga aktiivne on ka vallasisene laenutamine (ASL). Jätkuvalt on aktiivseim Käru raamatukogu, kes tegi Kärusse 836 laenutust. Seda põhjendab raamatukoguhoidja Käru raamatukogu remondiperioodiga, mille ajal oli osa kogust pakitud ning kohapealne valik piiratud. Lugejate lugemisvajaduste katmiseks kasutati aktiivselt RVL-teenust ning suur hulk teavikuid telliti Türi raamatukogust ja selle haruraamatukogudest.

RVL-teenuse toimimist toetab vabatahtlikel põhinev teavikute transport, mis ei ole pikaajaliselt jätkusuutlik. Teenuse kasutust piirab ka asjaolu, et kõik raamatukogud ei laenuta jooksva aasta uuemaid teavikuid. Regulaarse veeteenuse olemasolul võiks RVL-teenuse maht olla suurem ning lugejate lugemissoove oleks võimalik senisest paremini rahuldada.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+-)
3418	3163	-7,5%

Infopäringute arv on kahanenud, seda aga enamasti kirja panemata jäänud päringute tõttu. Suurema osa päringutest moodustab bibliograafiline päring. Väga paljud lugejad tulevad raamatukokku küsima kindlat raamatut või autorit. Otsitakse infot arstiaegade kohta, kuidas ajalehte kuulutusi panna, kus ja kuidas isikustada sõidukaarti, kuidas ja kus saab esitada eakate sünnipäevatoetuse avaldusi, päringuid oli looduse teemadel – ilm ja kliima, loomade elupaigad (näiteks kärp, nugis, leopard) ja ravimtaimed. Infot vajati ka rahvarõivaste ja rahvusliku käsitöö, erinevate haiguste, usundite, pärimustantsude jms kohta. Näiteid päringutest:

- raamatuid sõnaseletuse kohta eesti keelest;
- Türi piirkonna vanemad eesnimed;
- materjale juuru murde kohta;
- ameerika jalgpalli ja lipujalgpalli erinevused;
- info erinevate riikide (Ukraina, Ameerika Ühendriigid, Itaalia, India, Süüria) kohta.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Aruandeaastal ei korraldanud Türi valla raamatukogud mitte ühtegi virtuaalüritust.

5.3.10 Tasulised teenused

Raamatukogud pakuvad kõik printimise, paljundamise ja skaneerimise teenust. Türi ja Kahala raamatukogud rendivad ka ruume soovijatele. Suurim on nõudlus paljundamisteenuse järele.

Printimine, paljundamine

- Ruumirent
- Üritused
- Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- Muu (lamineerimine):

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug- d 2025	Muutus (+/-)	Külast- d 2024	Külast-d 2025	Muutus (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
1021	924	-9,5%	26 709	24 374	-8,7%	10 261	9770	+4,8%

2025. aastal oli Türi valla raamatukogudes 924 registreeritud lapslugejat, mis on võrreldes mullusega 9,5% vähem. Enim vähenes lastest lugejaid Oisu raamatukogus (23 last, ehk 21,3%), mis on seletatav raamatukoguga ühes hoones asuva kooli muutumisega 6-klasiliseks: paljud lapsed lahkusid Oisu koolist ja ei külastanud enam raamatukogu, kus nad varasemalt peale tunde aega veetmas käisid. Üsna sarnases suurusjärgus vähenesid ka Väätsa ja Laupa raamatukogus lugejaid, vastavalt 8,4% Väätsal ja 7,4% Laupal. Ka Laupa raamatukogu asub kooliga ühes hoones ja kuna kooli tulevate laste hulk vähenes, andis see tunda ka raamatukogus, sest tavapäraselt registreerivad uued koolipere liikmed end ka raamatukogu lugejateks. Uusi noori lugejaid tuli juurde Kabala raamatukogusse (34 last so 87,2%), Kahalasse 2 last, so 15,4% ja Türiale 9 last, so 1,6%.

Külastuste arv jäi samamoodi langusesse, võrreldes eelmise aastaga lausa 8,7%. Enim vähenes külastusi jälle Oisu raamatukogus (42,69%). Ka Väätsal ja Kärus langes laste -poolne külastatavus võrreldes mullusega (Väätsal 17,2% ja Kärus 13,3%).

Enim tõusidki külastuste arvud raamatukogudes, kus toimusid suuremad sündmused, näiteks korraldasid Laupa raamatukoguhoidja koostöös kooli huvijuhiga lastele sündmuseid, mis haarasid tegevusse terve koolipere (külastuste tõus võrreldes 2024. aastaga 5,4%) . Kabala raamatukogu fenomeni võib panna raamatukoguhoidja aktiivsuse arvele: aruandeaastal korraldas ka tema mitu suurt sündmust lastele, mis tõi kohale mudilasi isegi naaberkülast ja – vallastki (külastuste tõus 7,3%). Kahala raamatukoguhoidja korraldab kord kuus lastehommikuid, mis kutsuvad lapsi kohale. Eriti rahvarohke oligi hooaja viimane perepäev, kus osales lapsi ka naabervallast.

Ehkki laste külastuste arv on võrreldes 2024. aastaga mõnevõrra vähenenud, on samal ajal mõneski raamatukogus kasvanud laenutuste osakaal. See viitab sellele, et kuigi raamatukogusid külastati harvem, oli iga külastuse jooksul tehtud laenutuste arv suurem. Laenutuste arv tõusis 2025. aastal 4,8%. Enim tõusid laenutused Kabalas (34%), Kahalas (5,48%), Väätsal (2,62%) ja Türil (2,02%).

Laenutuste osakaalu suurenemisele aitas oluliselt kaasa Türi valla laste „Suvelugemise bingo”, mille raames laenutasid lapsed korraga rohkem raamatuid. Seega võib järeldada, et

lugemist edendavad kampaaniad avaldavad positiivset mõju laenutuste aktiivsusele ka juhul, kui külastuste üldarv väheneb.

Türi raamatukogu paistab silma väga aktiivse lastetöoga: toimuvad lugemisisu teematunnid, ettelugemised, lastehommikud, mida teatakse juba kui väga kvaliteetseid sündmusi ja kuhu peredega tullaakse osalema. Peale üritusi toimub ka väga aktiivne raamatute laenus.

Laenutused vähenesid (Oisu 45%), Käru (6,6%) ja Laupa raamatukogus (4,78%).

Oisu ja Käru puhul võib öelda, et laste ja noorte arvu kahanemine kogukonnas kajastub otseselt ka raamatukogu kasutusstatistikas, kuid vaatamata näitajate langusele on raamatukogud jätkuvalt olulised õppimist ja lugemisharjumusi toetavad keskkonnad kohalikele lastele ja noortele ning koostööd haridusasutustega jätkatakse vastavalt olemasolevale sihtrühmadele.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Ajast aega muutub koolipoolne soovituslik lektüür üsna vähe- õpetajad soovitavad aastaid (väikeste eranditega) samu raamatuid. Kindlasti mängib siin rolli ka asjaolu, et varasemat kohustuslikku kirjandust on aastate jooksul rohkem kogunenud ja siis saavad lapsed klasside kaupa lugeda. Kuna uuemat kirjandust ei osta me nii palju sisse, siis käivad õpetajad ja uurivad enne uute soovituslike nimekirjade koostamist raamatukoguhoidjatelt, kui palju vajaminevaid raamatuid kogudes on.

Üsna vähe teataksegi õpetajate poolt uuemat lastekirjandust. Paremini läheb neil õpilastel ja õpetajatel, kes osalevad lugemisisu programmides, samuti, kui raamatukoguhoidjad teevad raamatukogutunde ning lasteüritusi- ka siis kasutatakse ja tutvustatakse uuemat lastekirjandust. Aruandeaastal soetatigi tavapärasest suurem kogus Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt soovitatud lasteraamatuid, et toetada lugemisisu programmi läbiviimist ning pakkuda lastele ja noortele uuemat ja mitmekesisemat lugemisvara. Kogude vastavust sihtrühma ootustele hinnati laenutuste ning õpetajate tagasiside põhjal.

Noortekirjandust kasutavad lisaks noortele ka paljud täiskasvanud lugejad, mis suurendab kogude kasutust ning toetab tehtud investeeringute laiemat mõju.

Türi valla raamatukogud komplekteerisid aruandeaastal kokku 792 eksemplari ja 368 nimetust laste- ja noorteraamatuid, neist eesti autorite poolt kirjutatud 371 eksemplari. Võrreldes 2024. aastaga telliti vähem vaid 4 eksemplari lastekirjandust. Kogu juurdetulnud kirjandusest moodustas lastekirjandus 26%.

Välja arvatud Kahalasse, on kõikidesse teistesse Türi valla kogudesse tellitud lastele ja noortele kaks nimetust ajakirju: “Hea Laps” ja “Täheke”.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Lapses lugemisharjumuse kujundamine ja toetamine algab üldjuhul väikelapse east, kui vanemad lastega koos hakkavad raamatukogus käima. On üsna tavapärane, et kui loeb lapsevanem, hakkab lugema ka laps.

Kõikides raamatukogudes on olemas väga korralik valik raamatuid pere pisimatele. Lisaks käis Türi raamatukoguhoidja väikelasteraamatuid tutvustamas ja ette lugemas ka Perepesas. Suurematele lastele (lasteaialastele) toimuvad juba temaatilised raamatukogutunnid, kus tutvustatakse uusi raamatuid ja loetakse ette.

Koolidele ja lasteaialastele toimuvad lugemisisu teematunnid Türil, Kärus, Väätsal, Oisus ja Laupal. Eriti süsteemselt on need ette võtnud Türi, Väätša ja Kärü raamatukogud. Alates eelmise aasta sügisest muudeti näiteks Kärü raamatukogus lugemisisu programmi läbiviimise korraldust. Varasema ühise lähenemise asemel rakendati personaalset koostöömudelit, mille raames pakuti igale klassile teematunde vastavalt õpetajate ja klasside vajadustele, arvestades õppekava, huvisid ja vanuseastet. Klassijuhatajatel ja aineõpetajatel oli võimalus valida teemad, kohtumiste sagedus ning toimumiskoht, mis on muutnud koostöö paindlikumaks ja sisuliselt tõhusamaks. Aruandeaasta jooksul viidi läbi mitmeid teematunde ja ettelugemisi nii põhikoolis kui ka lasteaedades. Tegevused hõlmasid raamatu ja kirja ajaloo tutvustamist, muinasjuttude maailma avastamist, eesti raamatu sünnipäeva tähistamist ning loovaid ja kaasavaid lugemistegevusi.

Laste ja noorte lugemisharjumuste kujunemist toetavad oluliselt mitmesugused lugemismängud, mida Türi valla raamatukogudes korraldatakse aastast 2017 ja on olnud laste seas üsnagi menukad. 2025. aastal osutus Türi valla laste „Suvelugemise bingo“ väga edukaks ettevõtmiseks. See mäng innustas lapsi ületama oma tavapäraseid eelistusi ning tutvuma raamatutega erinevatel teemadel, mis olid bingolehel ette antud. Pärast suvelugemise programmi lõppu on mitmed lapsed jäänud raamatukogu külastama ka edaspidi, kuigi varem tegid nad seda pigem harva.

Lugemisharjumuse kujundamisele aitavad olulisel määral kaasa ka kirjanikega kohtumised. 2025. aastal külastasid Türi valla raamatukogusid järgmised kirjanikud: Indrek Koff, Wimberg, Ilmar Tomusk, Madli Zobel, Andrus Kivirähk, Ene Sepp, Lilli Luuk, Polina Tšerkassova. Peale kirjanike külaskäikusi on alati märgata laste raamatukogu külastatavuse ja laenutuste osakaalu kasvu. Kirjanikega vahetu kohtumine suurendab huvi kirjanduse ja autorite loomingu vastu, motiveerides lapsi raamatukogu sagedamini külastama ning rohkem raamatuid laenutama. Seega võib järeldada, et sellised kohtumised avaldavad positiivset mõju lugemisharjumuse kujunemisele ja raamatukogu kasutusaktiivsusele.

Huvi raamatute vastu tekitatakse ka läbi mängude, Näiteks osalesid Kabala ja Oisu raamatukoguhoidjad Retla-Kabala Kooli koostööprojektis – toimus raamatu-aasta-teemaline öökool Kabala õppehoones. Raamatukoguhoidjate korraldada oli temaatiline töötuba, milles tuli lahendada erinevaid raamatute ja kirjandusega seotud ülesandeid.

Positiivne kogemus on Türi Ühisgümnaasiumiga koostöös gümnaasistide Vargamäele muuseumisse organiseerimisega, tekitamaks noortes sügavamat huvi Tammsaare teoste vastu. Ka nende tegevustega oleme pälvinud laste ja õpetajate tänu ning hea tagasiside.

Kahala ja Türi raamatukogus toimuvad kord kuus lastehommikud mis on seotud alati mõne tähtpäevaga või teemaga. Ka seal tutvustatakse raamatuid, loetakse alati ette ja hiljem toimuvad arutelud loetu põhjal.

Töö laste lugemisharjumuste tekitamise ja hoidmisega on pikk protsess, mille tulemused on aeglasel tulema. Aga on suur rõõm, et lapsed, kes on nüüd selle töö tulemusena harjunud meie juures käima, on lugejad ja suured raamatukogu fännid.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
413	413	0

Raamatukogud pakuvad üha enam kirjandussündmuste kõrval kogukondlikke üritusi ja tegevusi. Nii on iga lastehommiku osaks saanud käeline tegevus, samuti koolide juures saavad lapsed raamatukogudes meisterdada. Täiskasvanutele pakume koostöös perepesaga loengutesarju lapsevanematele, kohtumisi terapeutidega, hingehoidjatega, ning kultuuritegelastega, koos käis lilleseadering, noorte korraldatud kogukondlik dialoogiring, arutelukohtumine tuuleparkide teemal, eakate kogunemised, mälu treeningud jne.

- Üheks olulisemaks raamatukogu tegevussuunaks on olnud lugejamängude ja -võistluste korraldamine. 2025. aastal toimus neid kaks, üks täiskasvanutele ja teine lastele, kusjuures mõlema sihtrühma lugemismängud olid üles ehitatud bingo formaadis. Analüüs näitab, et selline mänguline lähenemine suurendab lugejate motivatsiooni ja kaasatust. Mida rohkem teoseid loetakse ja mängulehel märgistusi tehakse, seda suurema innuga külastatakse raamatukogu uuesti ning laenutatakse uusi raamatuid. Lugejamängud tekitavad positiivset hasarti, mis toetab järjepidevat lugemisharjumust ja suurendab raamatukogu kasutusaktiivsust.
- Laupal olid endiselt väga populaarsed meisterdamised raamatukogus. Valmistati erinevatest (taaskasutus)materjalidest (paber, lõng, kivid jm) ja tehnikates (joonistades, punudes, voltides, teemanditikandi-tehnikas jm) tähti, raamatuid, lugejaid, järjehoidjaid, kaarte, kuumaaluseid, päkapikke jm nii koolimaja kaunistamiseks kui ka kingitusteks.
- Ka Käru raamatukoguhoidja leiab, et suurt kogukondlikku väärtust pakuvad loovtegevused, eeskätt käsitöökaartide töötoad, mis tõid raamatukokku eri vanuses

osalejaid ning löid sooja ja kaasava õhkkonna. Tema sõnul toetavad sellised tegevused suhtlemist, loovust ja kogukonnatunnet ning avardavad raamatukogu kasutusvõimalusi väljaspool traditsioonilist lugemisteenust.

- Aruandeaasta üheks olulisemateks (kultuuri)sündmusteks on kohtumised erinevate kultuuritegelaste ja kirjanikega. Türi vallas toimusid kohtumised ajakirjaniku ja raadiohääle Märt Treieriga, Gaute Kivistikuga, hingehoidja Annika Laatsiga, kirikuõpetaja Jaanus Noormägiga, luuletaja ja muusik Tarmo Selteriga, Kaarel Aluojaga, mis pakkusid inspireerivat kuulamis- ja arutelukogemust ning töid raamatukogudesse täiskasvanud huvilisi ka väljaspool tavapärasest laenutustegevust. Kõik sellised üritused toetavad külastajate lugemishuvi, mõtestatud vestlusi ning kinnitasid raamatukogu rolli kultuurilise kohtumispaigana.
- Alati on olulised ka traditsioonilised üritused, nagu Oisu Hoovipäev, Kärü raamatukogu Lauamängu laupäevakud, lastehommikud Kahalas ja Türil, raamatulaat Õunafestivalil, presidendi uudishimupäev ja ilukirjakonkurss Laupa raamatukogus, Türi raamatukogus koostöös TÜG-iga korraldatud heategevuspäev (2026. aastal korraldati Türi Kodu elanikele) jne.

Kõik eelpoolmainitud sündmused viidi läbi väga heas koostöös kogukonnaga ja teiste allasutustega (koolid, lasteaiad, rahvamajad jne). Raamatukogud on kogukonnas väga hinnatud. Lugejad löövad meeleldi kaasa raamatukogude poolt korraldatavatel üritustel, tulevad appi nõu ja jõuga.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
219	104	- 115 so 52,5%

Kasutajakoolitused jagunesid individuaalkoolitusteks (46 koolitust) ning rühmakoolitusteks (58 koolitust). Koolituste arvu vähenemist 2024. aastaga saab seletada sellega, et raamatukoguhoidjad eraldavad nüüd individuaalkoolituse diginõustamisest.

Individuaalkoolitused hõlmavad peamiselt lastele ja noortele suunatud raamatuotsinguid: Türil on koostatud laste ja noorte õpetamiseks juhendmaterjalid.

Oisus vajasis individuaalkoolituste puhul inimesed abi Wordi tekstitöötlusel, referaadi vormistamisel, praktikaaruande koostamisel ja vormistamisel ning eneseanalüüsi kirjutamisel. Individuaalkoolitused toimusid täiendkoolitustel õppivatele täiskasvanutele.

Rühmakoolitused olid suunatud peamiselt lastele: pakuti RIKSWEBi koolitusi, raamatukogutunde, lugemisisutunde.

Kasutajakoolituste osakaal raamatukogutöös suureneb, sest üha enam korraldame erineva teemaga raamatukogutunde. Oleme koolide ja lasteaedadega aktiivsetes partnerlussuhetes. Ka laste lugemus on tänu rühmakoolitustele hoogu sisse saamas.

5.5.2 Koostööpartnerid

Türi valla raamatukogud teevad aktiivset koostööd kõikide valla lasteaedade ja koolidega ning kultuuriasutustega, kohalike kodanikuühendustega, MTÜ-dega ning eraisikutega.

Väga head koostööpartnerid ja toetajad on olnud MTÜ “Türi valla Raamatukogusõprade Selts” ja Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp. Raamatukoguhoidjad teevad koostööd teiste valla raamatukogudega ja ka Järvamaa Keskraamatukoguga. Edukalt toimib raamatukogude vaheline laenus. Türi valla raamatukogude töötajad suhtlevad omavahel tihedalt, käies üheskoos väljasõitudel. Raamatukogude ruumides toimuvad Türi Perepesa loengud, Garderiina lilleseade töötoad, Paide Gümnaasiumi noorte aruteluringid, valla tervishoiu töötajate korraldatud terviseemalised arutelud. Esmakordselt toetasid meie laste suviseid lugemismänge Türi Elamuspari ja Loomemaja kõrval Tallinna Nukuteater, AHAA Keskus, MiiaMilla Lastemuuseum, Tallinna Lennusadam, Nukuteatrimuuseum jt. Koolitusi korraldatakse koostöös Tori Vallaraamatukoguga, Põhja-Sakala Vallaraamatukoguga, Järvamaa Keskraamatukoguga.

Kabala raamatukogu peamised koostööpartnerid on Retla-Kabala Kool ja lasteaed ning Kabala Rahvamaja.

Laupa raamatukogu koostööpartner on Laupa Põhikool.

Oisu raamatukogu peamised koostööpartnerid on Retla-Kabala Kool, Oisu lasteaed, Oisu rahvamaja, noortekeskus, ning Oisu Kultuuri ja Arengu Selts.

Peamised koostööpartnerid Väätsa raamatukogul on: Väätsa Põhikool, Väätsa Lasteaed, Väätsa Eakate Kodu ja Väätsa Rahvamaja.

Käru raamatukogu teeb koostööd kõigi kogukonna institutsioonidega (Käru Põhikool ja lasteaed, Käru Südamekodu, Käru noortetuba ja rahvamaja).

Türi raamatukogu koostööpartnerid on lisaks MTÜle “Türi valla Raamatukogusõprade Selts”, Türi Põhikool, Türi Ühisgümnaasium, Türi Lasteaed, Türi Päevakeskus, Türi Perepesa, Türi Loomemaja, Türi Noortekeskus, Pihlapuu Selts jt.

Türi valla struktuuriüksustel on väga palju häid toetajaid ja koostööpartnereid ka eraisikute näol, kes käivad raamatukogudes tasuta esinemas, töötube korraldamas, aitavad korraldada üritusi, annetavad raamatuid jne

Kokkuvõtteks võib öelda, et raamatukogudel oleks keeruline teha üritusi, kui meil poleks nii häid ja toetavaid koostööpartnereid. Suures osas korraldame rühmakoolitused kõik koostöös lasteaedade ja koolidega. Õpetajad tulevad alati lastega heameelega raamatukokku, mitmed MTÜd toetavad raamatukogude üritusi väikeste rahasummadega. Kokkuvõttes võib öelda, et koostööpartnerite hinnang raamatukogudele on väga hea. Ja see hinnang on vastastikune

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

- Raamatukogu koduleht
- KOV-i koduleht
- Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram)
- Raadio
- Televisioon
- Ajalehed, ajakirjad
- Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- Muud (nimetada)

Aruandeaastal olid raamatukoguteenuste ja ürituste tutvustamise peamiseks kanaliteks Türi Raamatukogu koduleht, Türi Rahvaleht ning sotsiaalmeedia kanalid Facebook ja Instagram. Sotsiaalmeedia on ühtlasi kiireim ja vahetum infoedastuse vahend ning oluline raamatukogu kuvandi kujundaja. Samas ei saa alahinnata ka ajalehe osa, kuna paljud lugejad on vanemaealised, kes ei kasuta sotsiaalmeediat, vaid saavad info kätte just lehest.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Türi Raamatukogu direktor kirjutab igakuiselt ülevaateid raamatukogudes toimuva kohta. Aruandeaastal kirjutasid ka raamatukoguhoidjad igas kuus ühe raamatututvustuse.

25. juunil külastas raamatukogu ERR, et filmida saatelõik „Ridade vahel”, mille külaliseks oli Väätsal koolis käinud kirjanik Lilli Luuk. Saade on pühendatud Eesti Raamatu Aastale ning oli eetris 7. detsembril 2025.

Hommikul saabudes tehti saatejuhile ja külalistele raamatukogus grimm, seejärel filmiti õues erinevaid kaadreid Lilli Luugist. Raamatukokku naastes tehti intervjuu raamatukoguhoidjaga. Raamatukoguhoidja jaoks oli see esmakordne teleintervjuu. Alguses küll pabistas, kuid kokkuvõttes polnud midagi hirmutavat ning nüüd on ta kogemuse võrra rikkam.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Uued suunad arengus lähtuvalt raamatukogu ja/või KOV-i arengukava(de)st, kavandatud muudatused, peamised eesmärgid.

- Raamatukogude juurde raamatute kättesaamise funktsiooniga tagastuskastide paigaldamine
- Raamatukapi paigaldamine Türi struktuuriüksuse juurde
- Arengukava koostamine ja kinnitamine
- Lugemisu programmide jätkamine ja sihtrühmade suurendamine
- Raamatulaenutuste tõstmine 5% võrra.
- Raamatufondi suurpuhastus Laupa raamatukogus
- Kogude inventuuride läbiviimine Kärü ja Türi raamatukogus.